

DEBAT CIUTADÀ (XLII): L'ESTAT DE L'EDUCACIÓ A BALEARS (X)

L'EDUCACIÓ, VÍCTIMA DE LA CRISI

Coincidint amb l'inici del curs escolar, Quaderns Gadeso ja fa anys que publica els resultats més significatius de l'anàlisi de situació del sistema educatiu de Balears. Aquesta anàlisi se realitza a partir de la importància que atorguen els ciutadans i ciutadanes de les illes a l'educació, el seu nivell de satisfacció i les causes d'aquestes valoracions. A més, en aquest número volem fer referència a les mesures d'estalvi que s'han aprovat (reducció de professorat, augment de les ràtios...), a la polèmica que ha envoltat la lliure elecció de la llengua vehicular en la que estudiaran els nins i a la campanya "Així el meu fill no comença", promoguda per les associacions de pares i mares per fer notar el seu rebuig a les retallades en educació.

Molts de governs autonòmics han anunciat retallades en educació (més hores lectives per als mestres i professors, menor contractació d'interins, menys doblers...) i des de la Fundació Gadeso ens veiem obligats a pulsar l'opinió ciutadana sobre els seus efectes en els pressupostos de la nostra comunitat autònoma. En concret, hem volgut esbrinar si els balears defensen o refusen la reducció de despesa pública en el capítol educatiu.

Com es pot veure a la taula número 1, un 31% creu que aquesta despesa se pot i s'ha de reduir, enfront d'una majoria (58%) que creu que la crisi econòmica no pot influir negativament en el finançament del sistema educatiu. La resta, un escàs 11%, declara no tenir opinió sobre aquest tema.

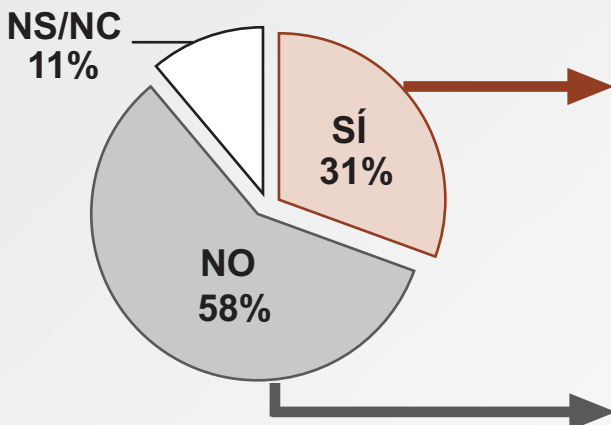
Els principals arguments dels que advoquen per la reducció de despesa són, per una banda, la necessitat de **reduir el nombre d'interins i de personal eventual** (el que obligaria als funcionaris a treballar més) i la creença que **millorant la gestió** actual és possible disminuir els recursos sense que afecti de manera rellevant a la qualitat de l'ensenyament.

Per altra banda, els defensors de mantenir o fins i tot ampliar les partides pressupostàries en el sistema educatiu afirmen que l'educació no es pot considerar una despesa, sinó una **inversió**, i que, si volem sortir de l'actual crisi econòmica, hem d'apostar de manera ferma i convençuda per la **formació** dels nostres nins i joves (millorar el capital humà per millorar l'economia).

ELS EFECTES DE LA CRISI SOBRE EL SISTEMA EDUCATIU

TAULA 1

En una situació de crisi com l'actual, creieu que s'ha de reduir el pressupost del Govern Balear destinat a Educació?

PRINCIPALS ARGUMENTS

- És possible i necessari reduir el nombre d'interins i personal eventual
- Amb una millor gestió, es poden reduir les despeses destinades a Educació
- L'educació no és una despesa, és una inversió de futur
- S'ha d'apostar per l'educació i la formació per sortir més aviat de la crisi

LA CIUTADANIA OPINA

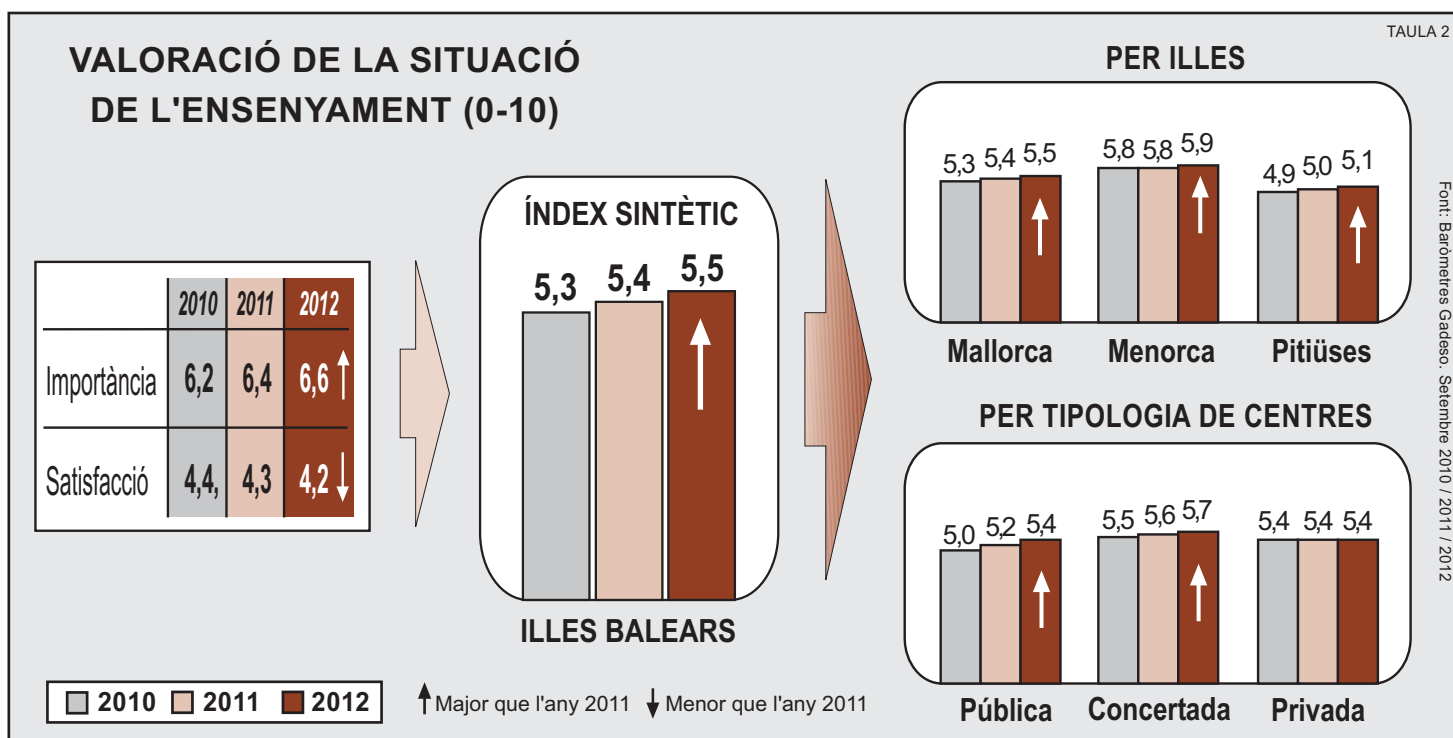
L'educació sempre ha estat uns dels temes de capçalera per a la Fundació Gadeso, que li ha dedicat, a més de nombrosos Quaderns Gadeso, multitud de treballs i llibres (més informació a la nostra web www.gadeso.org). En aquesta pàgina analitzarem la importància i la satisfacció de la ciutadania envers la situació de l'ensenyament a la nostra comunitat i l'opinió sobre les principals mesures i retallades aprovades pel Govern Bauzà.

Els resultats que aquí es reflecteixen formen part d'una **sèrie d'investigacions** que la Fundació Gadeso realitza anualment sobre el sistema educatiu. Això ens permet, per una banda, tenir una radiografia de la situació actual i, per una altra, observar la tendència dels indicadors al llarg del temps.

A la taula 2 es pot comprovar com la **importància** que els ciutadans atorguen a l'educació dels nins i joves augmenta en relació als anys anteriors, degut sobretot a la relació que detecten entre una bona formació i l'obtenció d'un lloc de feina (vinculació que augmenta en una època de crisi com la que vivim actualment).

Per part seva, la **satisfacció** de la ciutadania envers la situació de l'ensenyament experimenta una lenta però continua baixada en els darrers anys, fins situar-se en un preocupant 4,2.

A través de la combinació de la importància i la satisfacció s'obté l'**índex sintètic**, que ens permet observar d'un sol cop d'ull la valoració de la situació actual de l'ensenyament a Balears i la seva tendència. Com és habitual, **Menorca** continua sent l'illa on més importància se dona i on millor se valora l'educació, mentre que les **Pitiüses** enregistren l'índex més baix de les illes. **Mallorca** es situa al voltant de la mitjana autonòmica.

LA POLÈMICA DE LA LLIURE ELECCIÓ DE LLENGUA

Una de les mesures que més polèmica va provocar durant les matriculacions dels nins i nines fou la de fer possible que els pares triassin la **llengua vehicular** de l'educació dels seus fills. La manca d'informació sobre com se desenvoluparà la mesura a les aules i el significativament baix nombre de pares que han optat pel castellà (malgrat les campanyes dutes a terme per la Conselleria) han estat els protagonistes d'aquesta polèmica decisió.

Els resultats de la taula adjunta mostren aquest sentiment ciutadà: una gran majoria creu que, en un temps de crisi com l'actual, hi ha **altres prioritats** o, sobretot, que vistes les matriculacions era una **mesura innecessària**. Unicament un 19% creu que s'havia de dur a terme, doncs figurava en el **programa electoral** del Partit Popular.

S'havia de dur a terme, era una promesa electoral del PP	19%
En temps de crisi, hi ha altres prioritats	28%
Vistes les matriculacions, era una mesura innecessària	46%
No tenc opinió	7%

TAULA 3

Font: Baròmetres Gadeso. Setembre 2012

L'EDUCACIÓ, CADA COP MÉS IMPORTANT...

Com ja s'ha dit a les pàgines anteriors, per conèixer realment les percepcions dels ciutadans de Balears és necessari analitzar quin grau d'importància atorguen a l'educació i en quina mesura hi estan satisfets, i més en una època de crisi que ha provocat el retorn al sistema educatiu de molts de joves que havien abandonat les aules en la cerca d'un futur millor. Així doncs, a més de les dades purament numèriques, hem volgut esbrinar quins són els factors determinants del rellevant augment en el nivell d'importància que s'està produint en els darrers anys a la nostra comunitat.

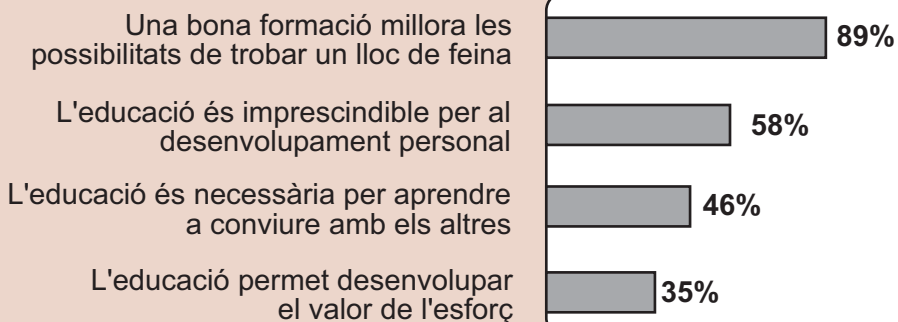
TAULA 4

IMPORTÀNCIA PER ILLES

Mallorca	6,7 ↑
Menorca	7,1 ↑
Pitiüses	5,9 ↑
BALEARS	6,6 ↑

Font: Baròmetres Gadeso. Setembre 2012

FACTORS DETERMINANTS

La situació actual de crisi socioeconòmica ha influït en l'augment de la importància que atorguen les famílies a l'educació. Aquest augment s'observa a cada una de les illes de la nostra comunitat. Les famílies consideren, de manera majoritària i cada cop amb més intensitat, que una bona formació és imprescindible, si bé no per garantir,

sí per millorar les **possibilitats d'accedir a un lloc de feina estable i de qualitat** (un 89% així ho creu). Altres factors determinants de l'increment de la importància, encara que en menor mesura, són el **desenvolupament personal**, la capacitat per **conviure i respectar els altres** i la posada en valor de la **cultura de l'esforç**.

... I CADA COP MENYS SATISFACTÒRIA

I també des de ja fa uns anys, el grau de satisfacció dels ciutadans i ciutadanes de Balears envers el sistema educatiu experimenta una continua baixada, situant-se enguany, i utilitzant termes escolars, molt per sota de l'aprobat (especialment preocupants són les dades enregistrades a Mallorca i a les Pitiüses). Igualment com hem fet amb la importància, s'analitzen els factors que més han influït en aquesta disminució de les valoracions.

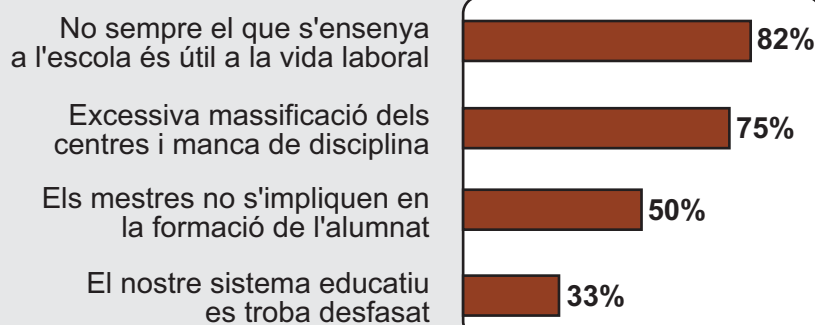
TAULA 5

SATISFACCIÓ PER ILLES

Mallorca	4,1 =
Menorca	4,5 ↓
Pitiüses	4,1 ↓
BALEARS	4,2 ↓

Font: Baròmetres Gadeso. Setembre 2012

FACTORS DETERMINANTS

Com es pot deduir del que hem vist fins ara, en època de crisi les famílies tendeixen a veure l'educació com una eina per accedir al món laboral i obtenir un treball estable i lluny de la precarietat. Així doncs, el principal motiu de l'escassa valoració observada és la **manca de relació entre el que s'apren durant el període formatiu i el que**

s'exigeix en el mercat de treball. Després hi apareixen la **massificació** que pateixen els nostres centres escolars i la **poca disciplina** que s'hi observa i la **escassa implicació dels mestres** en la formació de l'alumnat. Com que l'educació se delega a l'escola i els mestres, els problemes també s'hi focalitzen.

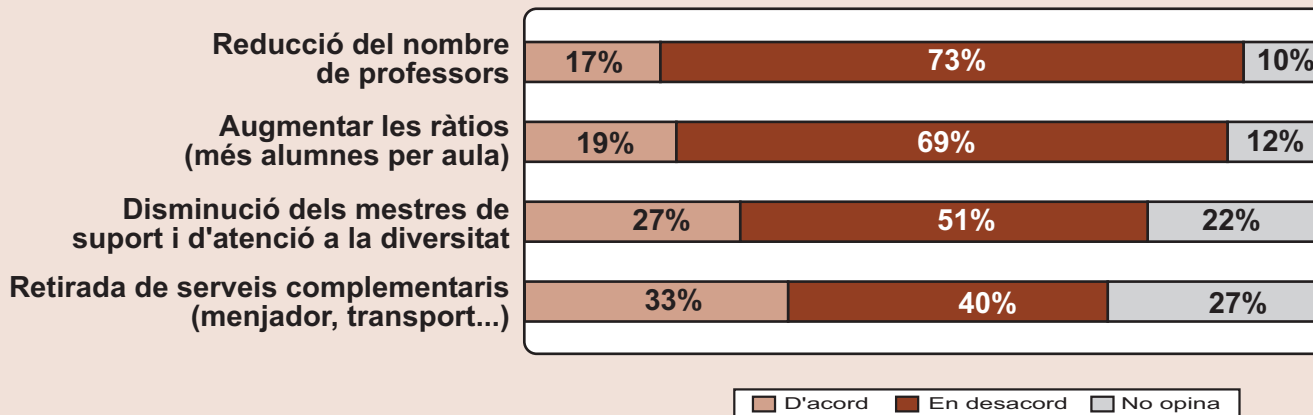
ESCÀS SUPORT CIUTADÀ A LES MESURES

Queda clar que tots els sectors de la nostra societat s'han vist afectats per la crisi, i el sistema educatiu no n'és una excepció. El Govern de José Ramón Bauzá, malgrat les promeses de no retallar en educació, ha adoptat un conjunt de mesures per tal d'estalviar i complir els objectius de dèficit marcats pel govern central. Com veurem a continuació, la ciutadania rebutja en general aquestes mesures.

TAULA Nº6

MESURES ADOPTADES PEL GOVERN BAUZÀ

Grau d'acord entre la ciutadania

Font: Baròmetres Gadeso. Setembre 2012

Com mostra la taula número 6, una gran majoria de ciutadans creu que la decisió de reduir el **nombre de professors** (aturant la contractació d'interins, no cobrint les baixes laborals curtes...) i augmentar les **ràtios** (més alumnes per aula) són males decisions que perjudicaran directament la qualitat de l'educació.

La disminució o eliminació dels mestres de **suport i d'atenció a la diversitat**, que ajudaven als alumnes amb més dificultats i que afavorien la integració dels nouvinguts tampoc recull gaire suports entre la ciutadania (únicamet hi està d'acord un 27% dels enquestats). Per últim, la

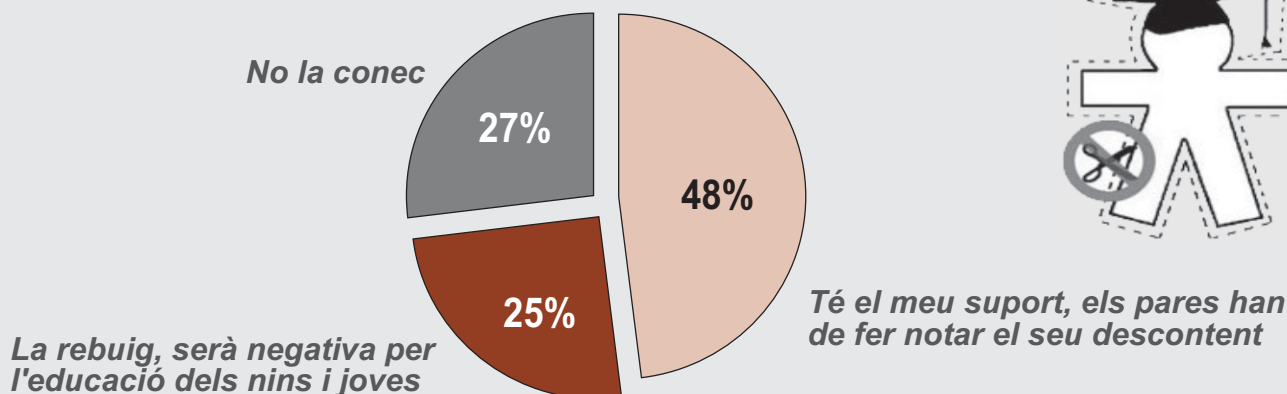
manca de suport als **serveis complementaris**, com per exemple el menjador, el transport escolar o l'escoleta matinerana, només és recolzada per un terç dels balears.

També hem volgut conèixer l'opinió ciutadana sobre la campanya promoguda per algunes associacions de pares i mares "**Així el meu fill no comença**", que anima a les famílies a no portar els nins a classe durant els primers dies. Com veieu a la taula inferior, quasi la meitat de la població la veu positivament, mentre que un 25% creu que pot perjudicar els fills. Un percentatge similar afirma no conèixer la campanya.

TAULA Nº7

CAMPANYA "AIXÍ EL MEU FILL NO COMENÇA"

Opinió ciutadana sobre la campanya

Font: Baròmetres Gadeso. Setembre 2012